

THỜI SỰ
CHÍNH TRỊ

Ứng dụng Cách mạng công nghiệp 4.0 trong đào tạo nguồn nhân lực (Bài 1)

28-11-2018

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 (CMCN 4.0) mang đến những cơ hội cũng như thách thức đối với công tác đào tạo nguồn nhân lực, nhất là trong bối cảnh hội nhập quốc tế. Tận dụng những cơ hội tốt, nắm bắt và ứng dụng xu thế CMCN 4.0 vào giáo dục nghề nghiệp đã và đang được các trường, cơ sở giáo dục nghề nghiệp trên địa bàn tỉnh triển khai, hướng đến đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng nhu cầu thị trường lao động.

Bài 1: Những mô hình tiêu biểu

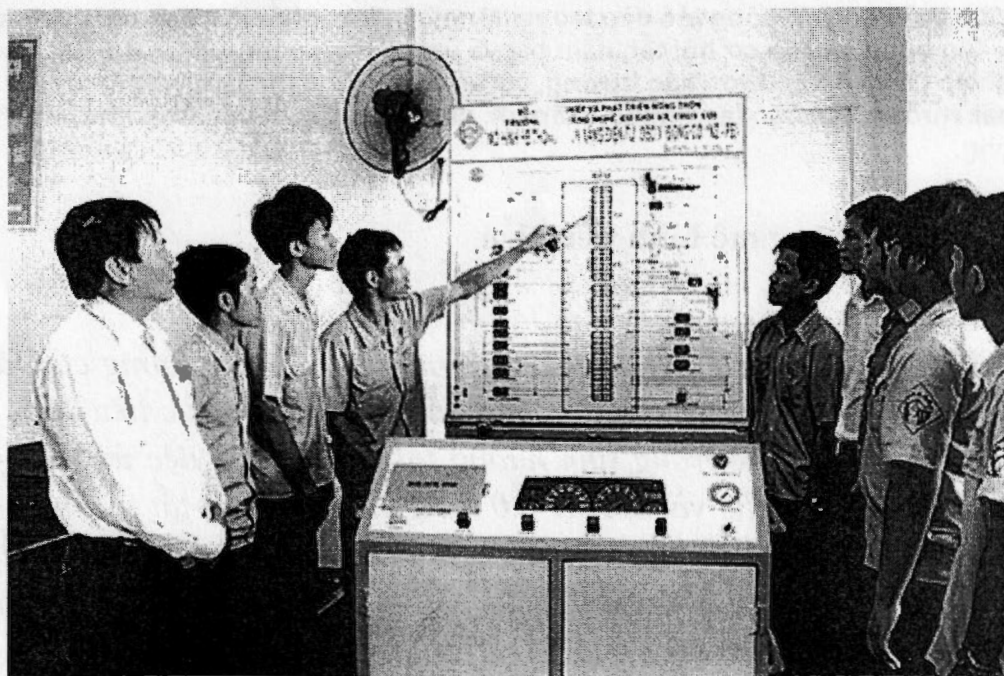
Giáo dục nghề nghiệp tạo ra nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng nhu cầu sản xuất của thị trường lao động đã và đang là mục tiêu được các trường, cơ sở đào tạo nghề trong tỉnh hướng tới. Trong đó, việc ứng dụng thành quả khoa học công nghệ và CMCN 4.0 đang là xu hướng tất yếu hiện nay. Từ đó, sản phẩm sau đào tạo của một số cơ sở đào tạo nghề trên địa bàn tỉnh đã được thị trường lao động, các doanh nghiệp và tập đoàn kinh tế lớn đón nhận.

Doanh nghiệp trong nhà trường

Mới đây, tại Trường cao đẳng Công nghệ quốc tế Lilama 2 đã diễn ra lễ ký kết phối hợp giữa nhà trường, Công ty Bosch Rexroth (Tập đoàn Bosch Việt Nam), Tổ chức hợp tác quốc tế Đức (GIZ) và Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp (DVET) về lồng ghép các yêu cầu của CMCN 4.0 vào giáo dục nghề nghiệp. Chương trình diễn ra trong 3 năm với tổng mức đầu tư 400.000 euro. Trong đó, Bosch Rexroth đóng góp 200.000 euro thông qua việc lắp đặt phòng thực hành cùng các thiết bị đạt chuẩn công nghiệp 4.0 tại Trường cao đẳng Công nghệ quốc tế Lilama 2. Đây là dự án hợp tác công - tư trên nền tảng sự tin cậy, phối hợp giữa nhà trường và doanh nghiệp trong quá trình đào tạo nhân lực, đồng thời là một phần của chương trình hợp tác phát triển Việt - Đức hướng nghiệp và đào tạo nghề kỹ thuật nhằm hợp tác chặt chẽ giữa doanh nghiệp, nhà trường và các bên trong đào tạo, phát triển nhân lực kỹ thuật cao, theo sát nhu cầu của doanh nghiệp trong thời kỳ hội nhập và cách mạng số.

Thạc sĩ Nguyễn Khánh Cường, Hiệu trưởng Trường cao đẳng Công nghệ quốc tế Lilama 2 cho biết, nhà trường được Chính phủ hai nước Việt Nam và Cộng hòa Liên bang Đức chọn xây dựng thành Trung tâm đào tạo nghề xuất sắc

(Centre of Excellence) để đào tạo nhân lực chất lượng cao cung cấp cho thị trường Việt Nam và một số nước khu vực Đông Nam Á. Do vậy, Lilama 2 được Tập đoàn Bosch, GIZ, DVET lựa chọn trở thành đối tác trong hợp tác công - tư về đào tạo nhân lực hướng tới cách mạng 4.0. Điều này tạo thuận lợi cho trường phát huy thế mạnh, tiềm năng trong phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao.

Mô hình đào tạo xanh hóa tại Trường cao đẳng Cơ giới và thủy lợi

Thực hiện các cam kết, đến nay, phòng thực hành đã hoàn thành và đưa vào sử dụng. Tại đây, các chuyên gia công nghệ phân tích, thử nghiệm một số mô đun dạy nghề, xây dựng giáo trình, chuẩn bị đội ngũ giáo viên dạy nghề, giáo viên cốt lõi. Ban đầu, phòng thực hành tập trung chủ yếu vào lĩnh vực Kỹ thuật viên cơ điện tử - một trong 4 nghề đào tạo tại Lilama 2 đã được Phòng Thương mại Đức cấp chứng nhận đạt tiêu chuẩn Đức và cũng là nghề sẽ phát triển mạnh trong thời đại số hóa, tự động hóa của CMCN 4.0.

Phòng thực hành đặt tại Trường cao đẳng Công nghệ quốc tế Lilama 2 sẽ thúc đẩy chương trình học ảo (ứng dụng phương pháp học trực tuyến, có hình ảnh động, sử dụng một số công nghệ về cảm biến, thực tế ảo của ngành cơ điện tử). Những chủ đề được đưa ra giảng dạy là thủy lực và khí nén, điều khiển điện, truyền động điện. Phương pháp học này giúp người học biết được quy trình vận hành chung của nhà máy, sự tương tác giữa các khâu, công đoạn trong nhà máy, kết nối thành một mạng lưới. Từ đó giúp người học phân tích được toàn bộ mạng lưới hoạt động của nhà máy.

Giám đốc kinh doanh Công ty Bosch Rexroth Việt Nam Lê Trí Tín cho hay, mô hình nhà máy thông minh đã được các nhà máy của Bosch ứng dụng từ năm 2011. Trong số 270 nhà máy của Bosch trên toàn cầu đã có hơn 100 nhà máy ứng dụng công nghệ 4.0, có những nhà máy tự động hóa hoàn toàn. Riêng nhà máy Bosch ở Long Thành hiện bắt đầu ứng dụng công nghệ này. “Nói một cách khác thì phòng thực hành đào tạo tại Lilama 2 là hình ảnh của một nhà máy, một doanh nghiệp thu nhỏ trong nhà trường để người học có thể tận dụng, phân tích và trực tiếp thao tác các kỹ năng qua môi trường số”, ông Tín nhấn mạnh.

Cũng theo ông Tín, con người vẫn là chủ thể chính để điều khiển máy móc nhưng cần nhiều kỹ năng hơn. Chẳng hạn, một kỹ sư về tự động hóa cần hiểu về công nghệ thông tin, lập trình để có thể nắm bắt sự liên kết, sử dụng liên kết dữ liệu để quản trị, phân tích, vận hành máy móc, thiết bị...

Tiến tới hình thành Trung tâm đào tạo nghề xanh chất lượng cao

Theo TS. Klaus-Dieter Mertineit, nhân lực xanh hay những việc làm xanh sau đào tạo còn phải xác định những rủi ro tiềm ẩn trong môi trường làm việc thông qua ứng xử đúng đắn theo nguyên tắc “3T” (tiết giảm, tái sử dụng và tái chế) trong bảo vệ bền vững để phát triển bền vững. Việc hoàn thành mô đun cơ bản đầu tiên và đưa vào giảng dạy của VCMII sẽ giúp người học nâng cao nhận thức, thay đổi hành vi đáp ứng nhu cầu thực tiễn hiện nay của sản xuất và tiến tới hình thành Trung tâm đào tạo nghề xanh chất lượng cao.

Xanh hóa đào tạo để phát triển bền vững

Cũng là một đơn vị dạy nghề được đánh giá cao trong thời gian qua và nhận được sự hỗ trợ của GIZ, DVET, Trường cao đẳng Cơ giới và thủy lợi (VCMII) đóng trên địa bàn huyện Trảng Bom đã và đang triển khai mô hình “Xanh hóa trong đào tạo nghề hướng tới phát triển bền vững”. Mới đây, nhà trường đã được DVET và GIZ hỗ trợ tổ chức lễ ra mắt chính thức mô đun cơ bản đầu tiên “Bảo vệ môi trường, sử dụng năng lượng và tài nguyên hiệu quả”. Mô đun cơ bản gồm ba chủ đề: sử dụng năng lượng và tài nguyên hiệu quả; quản lý chất thải và xử lý các chất độc hại đúng cách, thân thiện môi trường. Các chủ đề này được đại diện nhiều doanh nghiệp xác định là những nội dung quan trọng nhất cần tập trung đào tạo trong quá trình xanh hóa dạy nghề. TS. Nguyễn Văn Chương, Hiệu trưởng nhà trường cho biết, trong kỷ nguyên số, các cơ sở giáo dục nghề nghiệp muốn tồn tại không còn cách nào khác phải đổi mới, ứng dụng những mô hình dạy nghề hiệu quả. “Xanh hóa trong dạy nghề với mô đun cơ bản về bảo vệ môi trường, sử dụng hiệu quả năng lượng và tài nguyên là khởi đầu để nhà

trường phân đầu trở thành Trung tâm đào tạo nghề xanh của Việt Nam và khu vực trong tương lai”, TS. Nguyễn Văn Chương nói.

Giám đốc Công ty dịch vụ Quản lý và đào tạo nghề bền vững TS. Klaus-Dieter Mertineit, một trong những đối tác hỗ trợ trực tiếp cho mô đun tại VCMi cho rằng, mô đun này nếu được triển khai đào tạo bài bản sẽ tạo ra nguồn nhân lực chất lượng cao để thúc đẩy và phát triển xanh hóa nền kinh tế Việt Nam cũng như xây dựng chiến lược phát triển xanh và hành động xanh. TS. Klaus-Dieter Mertineit nhấn mạnh: “Nền kinh tế xanh là nền kinh tế phát thải khí các bon thấp, cho hiệu quả và năng suất lao động cao, tác động vào nền kinh tế, tạo ra những việc làm xanh với đội ngũ nhân lực có trình độ, tay nghề, kỹ năng xanh, nhận thức, tuân thủ các nguyên tắc của nền sản xuất xanh theo tiêu chuẩn quốc tế cũng như phải có kỹ năng xanh liên nghề (phối hợp với các nghề liên quan) trong quá trình sản xuất”.

Cùng với các mô hình trên, các đơn vị dạy nghề: Cao đẳng Kỹ thuật Đồng Nai, Cao đẳng nghề Công nghệ cao Đồng Nai đã và đang thử nghiệm các mô hình dạy nghề ứng dụng thành quả công nghệ 4.0, tạo ra nguồn nhân lực chất lượng cao. Tại hội thảo “Ứng dụng công nghiệp 4.0 vào giáo dục nghề nghiệp ở Đồng Nai” diễn ra mới đây, các nhà quản lý, chuyên gia, doanh nghiệp và các cơ sở đào tạo thống nhất để có nguồn nhân lực chất lượng cao, các đơn vị phải phối hợp ứng dụng mạnh mẽ thành quả của khoa học công nghệ, công nghiệp 4.0 vào thực tiễn phù hợp từng cơ sở. Việc ứng dụng này sẽ được triển khai từng bước phù hợp với cơ sở vật chất và khả năng của từng ngành nghề mà các trường đang đào tạo. Đó có thể là mô hình mẫu “3 S” của Bàn Kansai được chọn đào tạo điểm tại Trường cao đẳng nghề Công nghệ cao Đồng Nai, Đại học Lạc Hồng hay mô hình hợp tác một số doanh nghiệp trong thực hiện đào tạo nghề cơ khí, cơ điện tử tại Trường cao đẳng Kỹ thuật Đồng Nai...

Thống kê của Sở LĐ-TBXH cho thấy, hiện nay, ngoài những mô hình điểm như Cao đẳng Công nghệ quốc tế Lilama 2, Cơ giới và thủy lợi, Cao đẳng Kỹ thuật Đồng Nai và Cao đẳng nghề Công nghệ cao Đồng Nai, các cơ sở giáo dục nghề nghiệp trên địa bàn đã và đang hợp tác với các doanh nghiệp để tận dụng những lợi thế trong đào tạo nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu CMCN 4.0 phục vụ sản xuất...

Kỳ tới: Tận dụng lợi thế trong đào tạo nguồn nhân lực

Ứng dụng Cách mạng công nghiệp 4.0 trong đào tạo nguồn nhân lực (Bài 1)

28-11-2018

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 (CMCN 4.0) mang đến những cơ hội cũng như thách thức đối với công tác đào tạo nguồn nhân lực, nhất là trong bối cảnh hội nhập quốc tế. Tận dụng những cơ hội tốt, nắm bắt và ứng dụng xu thế CMCN 4.0 vào giáo dục nghề nghiệp đã và đang được các trường, cơ sở giáo dục nghề nghiệp trên địa bàn tỉnh triển khai, hướng đến đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng nhu cầu thị trường lao động.

Bài 1: Những mô hình tiêu biểu

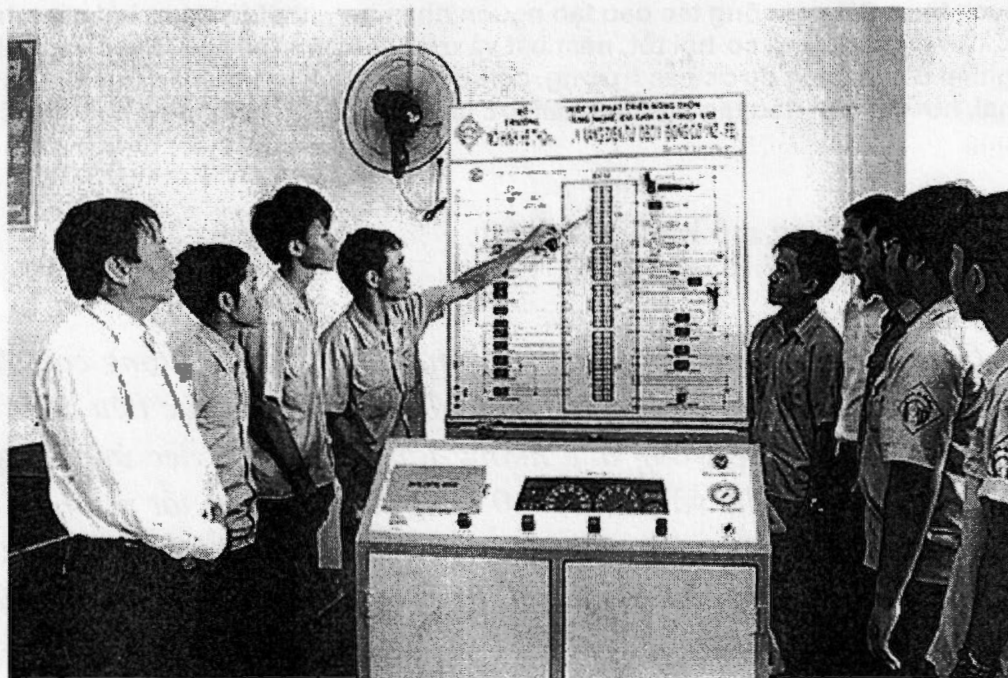
Giáo dục nghề nghiệp tạo ra nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng nhu cầu sản xuất của thị trường lao động đã và đang là mục tiêu được các trường, cơ sở đào tạo nghề trong tỉnh hướng tới. Trong đó, việc ứng dụng thành quả khoa học công nghệ và CMCN 4.0 đang là xu hướng tất yếu hiện nay. Từ đó, sản phẩm sau đào tạo của một số cơ sở đào tạo nghề trên địa bàn tỉnh đã được thị trường lao động, các doanh nghiệp và tập đoàn kinh tế lớn đón nhận.

Doanh nghiệp trong nhà trường

Mới đây, tại Trường cao đẳng Công nghệ quốc tế Lilama 2 đã diễn ra lễ ký kết phối hợp giữa nhà trường, Công ty Bosch Rexroth (Tập đoàn Bosch Việt Nam), Tổ chức hợp tác quốc tế Đức (GIZ) và Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp (DVET) về lồng ghép các yêu cầu của CMCN 4.0 vào giáo dục nghề nghiệp. Chương trình diễn ra trong 3 năm với tổng mức đầu tư 400.000 euro. Trong đó, Bosch Rexroth đóng góp 200.000 euro thông qua việc lắp đặt phòng thực hành cùng các thiết bị đạt chuẩn công nghiệp 4.0 tại Trường cao đẳng Công nghệ quốc tế Lilama 2. Đây là dự án hợp tác công - tư trên nền tảng sự tin cậy, phối hợp giữa nhà trường và doanh nghiệp trong quá trình đào tạo nhân lực, đồng thời là một phần của chương trình hợp tác phát triển Việt - Đức hướng nghiệp và đào tạo nghề kỹ thuật nhằm hợp tác chặt chẽ giữa doanh nghiệp, nhà trường và các bên trong đào tạo, phát triển nhân lực kỹ thuật cao, theo sát nhu cầu của doanh nghiệp trong thời kỳ hội nhập và cách mạng số.

Thạc sĩ Nguyễn Khánh Cường, Hiệu trưởng Trường cao đẳng Công nghệ quốc tế Lilama 2 cho biết, nhà trường được Chính phủ hai nước Việt Nam và Cộng hòa Liên bang Đức chọn xây dựng thành Trung tâm đào tạo nghề xuất sắc

(Centre of Excellence) để đào tạo nhân lực chất lượng cao cung cấp cho thị trường Việt Nam và một số nước khu vực Đông Nam Á. Do vậy, Lilama 2 được Tập đoàn Bosch, GIZ, DVET lựa chọn trở thành đối tác trong hợp tác công - tư về đào tạo nhân lực hướng tới cách mạng 4.0. Điều này tạo thuận lợi cho trường phát huy thế mạnh, tiềm năng trong phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao.

Mô hình đào tạo xanh hóa tại Trường cao đẳng Cơ giới và thủy lợi

Thực hiện các cam kết, đến nay, phòng thực hành đã hoàn thành và đưa vào sử dụng. Tại đây, các chuyên gia công nghệ phân tích, thử nghiệm một số mô đun dạy nghề, xây dựng giáo trình, chuẩn bị đội ngũ giáo viên dạy nghề, giáo viên cốt lõi. Ban đầu, phòng thực hành tập trung chủ yếu vào lĩnh vực Kỹ thuật viên cơ điện tử - một trong 4 nghề đào tạo tại Lilama 2 đã được Phòng Thương mại Đức cấp chứng nhận đạt tiêu chuẩn Đức và cũng là nghề sẽ phát triển mạnh trong thời đại số hóa, tự động hóa của CMCN 4.0.

Phòng thực hành đặt tại Trường cao đẳng Công nghệ quốc tế Lilama 2 sẽ thúc đẩy chương trình học ảo (ứng dụng phương pháp học trực tuyến, có hình ảnh động, sử dụng một số công nghệ về cảm biến, thực tế ảo của ngành cơ điện tử). Những chủ đề được đưa ra giảng dạy là thủy lực và khí nén, điều khiển điện, truyền động điện. Phương pháp học này giúp người học biết được quy trình vận hành chung của nhà máy, sự tương tác giữa các khâu, công đoạn trong nhà máy, kết nối thành một mạng lưới. Từ đó giúp người học phân tích được toàn bộ mạng lưới hoạt động của nhà máy.

Giám đốc kinh doanh Công ty Bosch Rexroth Việt Nam Lê Trí Tín cho hay, mô hình nhà máy thông minh đã được các nhà máy của Bosch ứng dụng từ năm 2011. Trong số 270 nhà máy của Bosch trên toàn cầu đã có hơn 100 nhà máy ứng dụng công nghệ 4.0, có những nhà máy tự động hóa hoàn toàn. Riêng nhà máy Bosch ở Long Thành hiện bắt đầu ứng dụng công nghệ này. “Nói một cách khác thì phòng thực hành đào tạo tại Lilama 2 là hình ảnh của một nhà máy, một doanh nghiệp thu nhỏ trong nhà trường để người học có thể tận dụng, phân tích và trực tiếp thao tác các kỹ năng qua môi trường số”, ông Tín nhấn mạnh.

Cũng theo ông Tín, con người vẫn là chủ thể chính để điều khiển máy móc nhưng cần nhiều kỹ năng hơn. Chẳng hạn, một kỹ sư về tự động hóa cần hiểu về công nghệ thông tin, lập trình để có thể nắm bắt sự liên kết, sử dụng liên kết dữ liệu để quản trị, phân tích, vận hành máy móc, thiết bị...

Tiến tới hình thành Trung tâm đào tạo nghề xanh chất lượng cao

Theo TS. Klaus-Dieter Mertineit, nhân lực xanh hay những việc làm xanh sau đào tạo còn phải xác định những rủi ro tiềm ẩn trong môi trường làm việc thông qua ứng xử đúng đắn theo nguyên tắc “3T” (tiết giảm, tái sử dụng và tái chế) trong bảo vệ bền vững để phát triển bền vững. Việc hoàn thành mô đun cơ bản đầu tiên và đưa vào giảng dạy của VCMII sẽ giúp người học nâng cao nhận thức, thay đổi hành vi đáp ứng nhu cầu thực tiễn hiện nay của sản xuất và tiến tới hình thành Trung tâm đào tạo nghề xanh chất lượng cao.

Xanh hóa đào tạo để phát triển bền vững

Cũng là một đơn vị dạy nghề được đánh giá cao trong thời gian qua và nhận được sự hỗ trợ của GIZ, DVET, Trường cao đẳng Cơ giới và thủy lợi (VCMII) đóng trên địa bàn huyện Trảng Bom đã và đang triển khai mô hình “Xanh hóa trong đào tạo nghề hướng tới phát triển bền vững”. Mới đây, nhà trường đã được DVET và GIZ hỗ trợ tổ chức lễ ra mắt chính thức mô đun cơ bản đầu tiên “Bảo vệ môi trường, sử dụng năng lượng và tài nguyên hiệu quả”. Mô đun cơ bản gồm ba chủ đề: sử dụng năng lượng và tài nguyên hiệu quả; quản lý chất thải và xử lý các chất độc hại đúng cách, thân thiện môi trường. Các chủ đề này được đại diện nhiều doanh nghiệp xác định là những nội dung quan trọng nhất cần tập trung đào tạo trong quá trình xanh hóa dạy nghề. TS. Nguyễn Văn Chương, Hiệu trưởng nhà trường cho biết, trong kỷ nguyên số, các cơ sở giáo dục nghề nghiệp muốn tồn tại không còn cách nào khác phải đổi mới, ứng dụng những mô hình dạy nghề hiệu quả. “Xanh hóa trong dạy nghề với mô đun cơ bản về bảo vệ môi trường, sử dụng hiệu quả năng lượng và tài nguyên là khởi đầu để nhà

trường phần đầu trở thành Trung tâm đào tạo nghề xanh của Việt Nam và khu vực trong tương lai”, TS. Nguyễn Văn Chương nói.

Giám đốc Công ty dịch vụ Quản lý và đào tạo nghề bền vững TS. Klaus-Dieter Mertineit, một trong những đối tác hỗ trợ trực tiếp cho mô đun tại VCCI cho rằng, mô đun này nếu được triển khai đào tạo bài bản sẽ tạo ra nguồn nhân lực chất lượng cao để thúc đẩy và phát triển xanh hóa nền kinh tế Việt Nam cũng như xây dựng chiến lược phát triển xanh và hành động xanh. TS. Klaus-Dieter Mertineit nhấn mạnh: “Nền kinh tế xanh là nền kinh tế phát thải khí các bon thấp, cho hiệu quả và năng suất lao động cao, tác động vào nền kinh tế, tạo ra những việc làm xanh với đội ngũ nhân lực có trình độ, tay nghề, kỹ năng xanh, nhận thức, tuân thủ các nguyên tắc của nền sản xuất xanh theo tiêu chuẩn quốc tế cũng như phải có kỹ năng xanh liên nghề (phối hợp với các nghề liên quan) trong quá trình sản xuất”.

Cùng với các mô hình trên, các đơn vị dạy nghề: Cao đẳng Kỹ thuật Đồng Nai, Cao đẳng nghề Công nghệ cao Đồng Nai đã và đang thử nghiệm các mô hình dạy nghề ứng dụng thành quả công nghệ 4.0, tạo ra nguồn nhân lực chất lượng cao. Tại hội thảo “Ứng dụng công nghiệp 4.0 vào giáo dục nghề nghiệp ở Đồng Nai” diễn ra mới đây, các nhà quản lý, chuyên gia, doanh nghiệp và các cơ sở đào tạo thống nhất để có nguồn nhân lực chất lượng cao, các đơn vị phải phối hợp ứng dụng mạnh mẽ thành quả của khoa học công nghệ, công nghiệp 4.0 vào thực tiễn phù hợp từng cơ sở. Việc ứng dụng này sẽ được triển khai từng bước phù hợp với cơ sở vật chất và khả năng của từng ngành nghề mà các trường đang đào tạo. Đó có thể là mô hình mẫu “3 S” của Bàn Kansai được chọn đào tạo điểm tại Trường cao đẳng nghề Công nghệ cao Đồng Nai, Đại học Lạc Hồng hay mô hình hợp tác một số doanh nghiệp trong thực hiện đào tạo nghề cơ khí, cơ điện tử tại Trường cao đẳng Kỹ thuật Đồng Nai...

Thống kê của Sở LĐ-TBXH cho thấy, hiện nay, ngoài những mô hình điểm như Cao đẳng Công nghệ quốc tế Lilama 2, Cơ giới và thủy lợi, Cao đẳng Kỹ thuật Đồng Nai và Cao đẳng nghề Công nghệ cao Đồng Nai, các cơ sở giáo dục nghề nghiệp trên địa bàn đã và đang hợp tác với các doanh nghiệp để tận dụng những lợi thế trong đào tạo nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu CMCN 4.0 phục vụ sản xuất...

Kỳ tới: Tận dụng lợi thế trong đào tạo nguồn nhân lực

Ứng dụng Cách mạng công nghiệp 4.0 trong đào tạo nguồn nhân lực (Bài cuối)

30-11-2018

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 (CMCN 4.0) mang đến những cơ hội cũng như thách thức đối với công tác đào tạo nguồn nhân lực, nhất là trong bối cảnh hội nhập quốc tế. Tận dụng những cơ hội tốt, nắm bắt và ứng dụng xu thế CMCN 4.0 vào giáo dục nghề nghiệp đã và đang được các trường, cơ sở giáo dục nghề nghiệp trên địa bàn tỉnh triển khai, hướng đến đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng nhu cầu thị trường lao động.

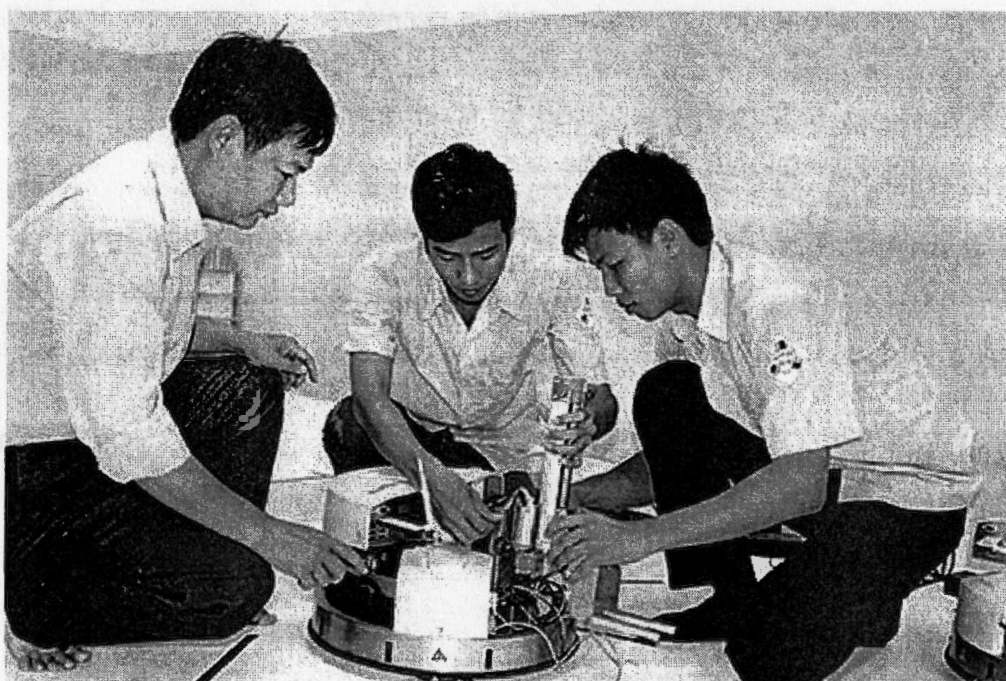
Bài cuối: Tận dụng lợi thế trong đào tạo nguồn nhân lực

Tại hội thảo do Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp (DVET), Bộ LĐ-TBXH vừa phối hợp với GIZ và các trường, doanh nghiệp tổ chức tại TP. Hồ Chí Minh, các nhà quản lý, chuyên gia giáo dục, nhà trường và doanh nghiệp đều có nhận định chung là trong bối cảnh của CMCN 4.0, các cơ sở giáo dục nghề nghiệp cần phát huy lợi thế, tận dụng thời cơ, khắc phục những khó khăn để nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực.

Thời cơ xen lẫn thách thức

Thứ trưởng Bộ LĐ-TBXH Lê Quân cho hay, CMCN 4.0 ra đời vào thời điểm đất nước đang trong thời kỳ dân số vàng và trong giai đoạn đổi mới đất nước toàn diện. Đây là cơ hội hiếm có mang tính lịch sử đối với một quốc gia. Cùng với đó, sự ra đời tất yếu của Tổng cục Dạy nghề (1998), nay là Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp đã thúc đẩy đào tạo và phát triển nguồn nhân lực có trình độ cao, đáp ứng nhu cầu phát triển của đất nước trong giai đoạn lịch sử này. Mặt khác, Nghị quyết 29/NQ-TW (khóa XI) “về đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường, định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế” đã chỉ ra những nội dung, giải pháp toàn diện về giáo dục đào tạo nói chung, giáo dục nghề nghiệp nói riêng. Đây là những cơ hội lớn làm cơ sở có tính định hướng để giáo dục nghề nghiệp phát triển đột phá. Đặc biệt, Nghị quyết 29 đã nhấn mạnh đến nhiệm vụ “lấy người học làm chủ thể trung tâm của quá trình đào tạo” với quan điểm “phát triển toàn diện năng lực, phẩm chất người học”.

TS. Wendy Cunningham, Ngân hàng Thế giới cho rằng, ảnh hưởng lớn nhất của CMCN 4.0 không phải là mất việc làm mà là thay đổi công việc, yêu cầu về kỹ năng, kiến thức chuyên môn, kỹ năng của con người, trình độ kỹ thuật số, ứng dụng công nghệ thông tin... “Do vậy, các cơ sở giáo dục nghề nghiệp Việt Nam phải tận dụng được những lợi thế, cơ hội để đào tạo nhân lực vừa đảm bảo kiến thức chuyên môn, vừa nắm chắc các kỹ năng mềm, đồng thời người lao động cần phải có trình độ kỹ thuật, tự động hóa và các kỹ năng về cảm xúc xã hội, hành vi”, TS. Wendy Cunningham nói.

Robot tự động là nghề đang được đào tạo, ứng dụng mạnh tại Trường cao đẳng Kỹ thuật Đồng Nai

Bên cạnh những cơ hội, lợi thế tốt, việc đào tạo nhân lực đáp ứng CMCN 4.0 đang gặp phải những thách thức mà các trường, cơ sở giáo dục nghề nghiệp cần quan tâm. TS. Trương Anh Dũng, Phó tổng cục trưởng, Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp nhìn nhận, hai thách thức cơ bản đối với giáo dục nghề nghiệp hiện nay là: Từ nhu cầu đào tạo (nhu cầu đào tạo cho đối tượng người học mới, đối tượng chuyển đổi nghề nghiệp, học bổ sung, nâng cấp trình độ và đào tạo lại) đáp ứng cả về số lượng và chất lượng; tính hiệu quả của lực lượng lao động với thị trường gần 54 triệu lao động phù hợp với điều kiện mới, thời kỳ mới của đất nước. Từ đó góp phần làm tăng năng suất lao động, năng lực cạnh tranh quốc gia, ổn định xã hội, giảm tỷ lệ các tệ nạn, tội phạm trong xã hội. Một thách thức khác là sự đòi hỏi tính linh hoạt, cấp bách đáp ứng đồng thời hai nhiệm vụ lớn mà đặc trưng của CMCN 4.0 đặt ra là phải đào tạo được những nghề mà việc

làm chưa từng tồn tại trước đó và nghề mà việc làm sử dụng công nghệ chưa từng được phát minh...

Tổng lãnh sự Cộng hòa Liên bang Đức tại TP. Hồ Chí Minh Andreas Siegel khẳng định: “Ngày nay, chúng ta đang đi từ thế giới dễ dự đoán đến một thế giới mà chưa có sách vở, tài liệu nào trước đây mô tả, đó có thể là thế giới thiên biến vạn hóa, chuyển nhanh khó lường. Để thích ứng được điều này, cần phải có quá trình lâu dài, mang tính kết nối. Hơn lúc nào hết phải tận dụng cơ hội, thay đổi mạnh mẽ việc giáo dục nghề nghiệp, gắn nhu cầu đào tạo với sử dụng của doanh nghiệp nếu không muốn thất nghiệp và mất việc làm”.

Đổi mới mạnh mẽ mọi mặt

Theo nhận định của các chuyên gia giáo dục, doanh nghiệp, công tác giáo dục nghề nghiệp hiện nay cần tập trung xây dựng được các chuẩn kỹ năng nghề nghiệp, đẩy mạnh cải cách hệ thống giáo dục, đào tạo, ưu tiên cho các ngành thuộc lĩnh vực khoa học kỹ thuật, đào tạo hướng nghiệp gắn với việc làm theo nhu cầu xã hội. Để thích nghi với sự thay đổi đó thì những tri thức cơ bản về Toán học, Tin học, công nghệ là rất cần thiết cho mọi người và mọi ngành nghề. Thứ trưởng Bộ LĐ-TBXH Lê Quân cho biết thêm, hiện Bộ LĐ-TBXH đang xây dựng Đề án thí điểm đào tạo, đào tạo lại người lao động thích ứng với CMCN 4.0, đồng thời tham gia xây dựng đề án “Chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc CMCN lần thứ 4”. Trong đó nội dung về cơ chế, chính sách đối với giáo dục nghề nghiệp do Ban Kinh tế Trung ương chủ trì, tập trung một số giải pháp ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý.

Trong đổi mới chương trình đào tạo nghề, vấn đề đặt ra là chất lượng, năng lực của đội ngũ nhà giáo và những người đứng đầu các cơ sở giáo dục nghề nghiệp. “Giải pháp được Bộ đưa ra là đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giảng viên; gắn chặt với doanh nghiệp để nâng cao năng lực của giảng viên, trong đó chuyên gia của doanh nghiệp, các đối tác sẽ tham gia quá trình đào tạo học viên, sinh viên ở những khâu cụ thể của các cơ sở dạy nghề để từ đó đội ngũ giảng viên được thực tập kinh nghiệm và hình thành giảng viên cốt lõi để nhân rộng tại các cơ sở giáo dục nghề nghiệp. Việc chọn Trường cao đẳng Công nghệ quốc tế Lilama 2 và Cao đẳng Cơ giới và thủy lợi để triển khai cũng nằm trong chiến lược này”, Thứ trưởng Bộ LĐ-TBXH Lê Quân cho biết.

Còn theo Tổng cục trưởng Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp Nguyễn Hồng Minh, trước hết cần ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý. Theo đó, Tổng cục sẽ tập trung hoàn thiện cơ chế, bộ máy quản lý nhà nước về giáo dục nghề nghiệp theo hướng phân định rõ chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, gắn với trách

nhệm; giảm dần sự can thiệp của các cơ quan chủ quản vào các hoạt động đào tạo và quản trị nhà trường; chuẩn hóa, chuyên nghiệp hóa đội ngũ quản lý giáo dục nghề nghiệp ở các cấp, nhất là ở cấp địa phương, tăng cường các công cụ quản lý...

Bên cạnh đó là đổi mới chương trình, tổ chức hoạt động đào tạo. Cụ thể, sẽ xây dựng thư viện điện tử, hệ thống đào tạo trực tuyến; khuyến khích các cơ sở giáo dục nghề nghiệp xây dựng phòng học đa phương tiện, phòng chuyên môn hóa; hệ thống thiết bị ảo mô phỏng, thiết bị thực tế ảo, thiết bị dạy học thuật và các phần mềm ảo mô phỏng thiết bị dạy học thực tế trong dạy học cho các cơ sở. Mặt khác, để đáp ứng yêu cầu đào tạo trong môi trường mới, đội ngũ nhà giáo tại các cơ sở giáo dục nghề nghiệp phải có những năng lực mới, năng lực sáng tạo và do đó đòi hỏi phải có những phẩm chất mới trên cơ sở chuẩn hóa, thông qua các hoạt động đào tạo, tự đào tạo và bồi dưỡng kiến thức chuyên môn, kỹ năng nghề, kỹ năng sư phạm, kỹ năng ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học và những kỹ năng mềm cần thiết khác.

Cùng với các giải pháp trên, việc gắn kết chặt chẽ giữa doanh nghiệp với cơ sở đào tạo phải được đẩy mạnh hơn nữa trong thời gian tới. Việc gắn kết này trên cơ sở trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp thực sự phải trở thành “cánh tay nối dài” trong hoạt động đào tạo của cơ sở giáo dục nghề nghiệp. Từ đó sử dụng có hiệu quả trang thiết bị và công nghệ của doanh nghiệp, phục vụ nhiệm vụ đào tạo, hình thành năng lực nghề nghiệp, kỹ năng chuẩn hóa tay nghề cho người học trong quá trình đào tạo.

Lực lượng lao động có tay nghề cao đóng vai trò then chốt

Giám đốc Bosch Rexroth Việt Nam và Campuchia Nikolay Kurnosov nhận định: “Lực lượng lao động có tay nghề cao đóng vai trò then chốt trong kỷ nguyên số. Các chương trình đào tạo sẽ phải theo kịp xu hướng và phát triển công nghiệp để giữ vững khả năng trong tương lai”.